

ИЗВЛЕЧЕНИЕ ОТ ПРОТОКОЛ

№ 155

София, 06.10. 2008 година

Днес, 06.10.2008 г. от 11:00 ч. се проведе закрито заседание на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), ръководено от председателя проф. д-р инж. К. Шушулов.

На заседанието присъстваха заместник-председателите Валентин Кирчев и Люцкан Далакчиев, членовете на Комисията Марияна Жекова, Димитър Гривеков, Тома Гьорчев, Пламен Денчев, Николай Павлов, Марин Маринов, Орфей Малчев, Кирил Козаров, Исмет Саралийски, Миладин Лазаров и главният секретар Анелия Илиева.

На заседанието присъстваха директорите: Е. Маринова – дирекция „Правна”, А. Тонева – дирекция „ИАРП”, Ст. Начев – дирекция „Електроенергетика”, В. Лозанов – дирекция „Топлоенергетика”, К. Балачев – дирекция „Газоснабдяване” и експерти от ДКЕВР.

Установено бе, че няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад и приложение към него относно цени на предоставяните от електроенергийните дружества услуги, пряко свързани с лицензионната дейност.

Докладват: Ст. Начев, Е. Маринова А. Тонева

.....

По т.1. Членовете на Комисията разгледаха доклад и приложение към него, относно цени на предоставяните от електроенергийните дружества услуги, пряко свързани с лицензионната дейност.

Във връзка с постъпили в ДКЕВР сигнали от потребители, относно цените на услугите, които енергийните дружества предоставят на потребителите, с писмо изх. № Е-13-00-21/30.07.2008 г. от електроразпределителните дружества и крайните снабдители са

изискани ценоразпис на услугите, които тези дружества предоставят на потребителите, и калкулация на разходите за определени услуги от ценоразписа.

Получената информация е систематизирана, сравнена и анализирана. Извършеният преглед на предоставената информация показва, че регулираните дружества прилагат различен подход при определянето на цените за отделните видове услуги, поради което не може да бъде направен достоверен сравнителен анализ между отделните ценоразписи. Стойностите на услугите и крайните цени, които всеки клиент на съответното дружество трябва да заплати, се различават съществено, което е предпоставка за създаване на условия за неравнопоставеност на потребителите в различните региони на страната.

Със заповед № 3-Е-100/ 01.09.2008 г. е сформирана работна група, която да извърши проучване и анализ на икономическата обосновааност на разходите, включени в цените на услуги, пряко свързани с лицензионната дейност, в т.ч. проучване на данните и документите в предоставяните от дружествата ценоразписи на нерегулираните услуги и информацията за начина на определяне на цените им, анализ на калкулацията на разходите на предоставяните услуги, както и да установи дали при определяне на цените на дружествата са съблюдавали принципа цените да съответстват на икономически обосновааните разходи за тяхното извършване.

С писмо изх. № Е-13-00-25/ 10.09.2008 г. от лицензиантите допълнително са изискани: средногодишен отчетен брой по съответните услуги, средногодишен брой на отчетените човекочасове за всяка услуга, писмена обосновка на включените в цените на услугите разходи за материали, вкл. по видове, начин на изчисляване и размер, писмена обосновка на включените в цените на услугите разходи за труд, вкл. средна работна заплата на персонала, който е ангажиран по извършването на съответните услуги, актуализирано предложение за калкулация на цените на услугите.

С писма вх. №№ Е-13-31-63/17.09.2008 г., Е-13-47-32/17.09.2008 г., Е-13-32-30/23.09.2008 г. и Е-13-33-25/23.09.2008 г. „ЧЕЗ Разпределение България” АД, „ЧЕЗ Електро България” АД, „ЕВН България Електроразпределение” АД и „ЕОН България Мрежи” АД са представили допълнителната информация.

Въз основа на проучването на данните и документите е извършен анализ на калкулацията на разходите на предоставяните услуги, с оглед установяване дали при определяне на цените на дружествата са спазили принципа цените да съответстват на икономически обосновааните разходи за тяхното извършване, при което се установени следното:

В условията на издадените на дружествата лицензии е записано, че при определяне на неподлежащите на регулиране цени за предоставяни услуги, свързани с лицензионната дейност, лицензиантът трябва да съблюдава следните принципи:

а) цените да съответстват на икономически обосновааните разходи за тяхното извършване;

б) цените не могат да включват разходи, които вече са включени в цените за присъединяване, за пренос и снабдяване с електрическа енергия, утвърдени от комисията.

Доказването на икономическата обосновааност на разходите, включени от дружествата при определяне на цените на предоставяните услуги, които не са обект на регулиране от ДКЕВР включва анализ и оценка на едновременното спазване на следното:

- приложимост на видовете разходи, отнесени към съответната дейност;

- анализ и оценка на нивото на включените разходи, в съответствие с правилата на регулаторната счетоводна калкулация и образуването на регулираните цени.

По-долу са обобщени видовете услуги, които потребителят заплаща по ценоразпис както следва:

1. Възстановяване / преустановяване на електрозахранването – за обикновена и експресна услуга.

2. Измерване на качеството на електрическата енергия на ниво НН – за еднофазно или трифазно захранване.

3. Монтиране на средство за контролно измерване: собственост на потребителя или собственост на ЕРД.
4. Техническа проверка на средството за търговско измерване на място по искане на потребителя - /с еталонен прибор- еднофазен електромер/.
5. Проверка на електромер по искане на потребител и съставяне на констативен протокол от метрологична експертиза на ГДМИУ.
6. Смяна на тарифност от двойно тарифен на едно тарифен електромер.
7. Смяна на едно тарифен с двойно тарифен електромер и монтаж на тарифен превключвател.
8. Смяна на тарифност при индиректно измерване от едно тарифен или двойно тарифен, на три тарифен електромер.
9. Откриване на партида на нов потребител.
10. Смяна на партида и пререгистрация на битови и стопански потребители.

Цените, предложени от дружествата са изчислени на основата на определени човечасове за извършването на услугата, умножени по часова ставка за труд и прибавени други разходи.

Елементите на калкулацията и използваната методика за ценообразуване са анализирани за всяко дружество, като резултатите от извършения анализ са следните:

„ЧЕЗ Разпределение България” АД

В цените на услугите са калкулирани няколко вида разходи, в зависимост от техния характер:

- разходи за труд;
- разходи за механизация;
- допълнителни разходи - горива и консумативи;
- разходи за преки материали.

За доказване на икономическата обосновааност на разходите за труд, ЧЕЗ е представило данни за пълната себестойност на един човечас на служител от дирекция „Експлоатация и поддръжка” и дирекция „Мерене и управление на данните”. Часовата ставка в обосновката е изчислена на база отработените човечасове за периода януари – май 2008 г., като не е дадена информация каква част от средствата са за работна заплата, осигуровки и други непреки разходи, свързани с издръжката на двете дирекции.

Пълната себестойност на човечас за двете дирекции е съответно 14,13 лв./ч.ч. и 11,26 лв./ч.ч.

В обосновката не е дадена информация какви са действителните видове разходи класифицирани като непреки разходи и формиращи пълната себестойност на човечас. Също така се посочва, че в разходите за труд, използвани за база, са включени всички разходи, необходими на служителите, както по услуги от регулирана дейност, така и по услуги от нерегулирана дейност. Този подход за разпределение на разходите не е в съответствие с общите принципи в условията на издадените лицензии.

При прегледа на структурата на цените на услугите, предложени от „ЧЕЗ Разпределение България” АД прави впечатление, че разходите за труд варират между 19 % и 83 % в различните цени, което предполага че се прилага детайлизиран разходен подход при оценката на общите разходи за услугата.

За извършване на сравнителен анализ на отчетените средства за заплати през 2007 г. и първото полугодие на 2008 г. в електроразпределителните и електроснабдителните дружества с писмо изх. № Е-13-31-52/ 25.07.2008 г. беше поискана информация за средната численост на персонала и средната работна заплата. От представените данни по това писмо се вижда, че средната работна заплата в дружеството за първото полугодие на 2008 г. е в размер на 902 лв. или средната заплата за отработен 1 ч.ч. е 5,37 лв.

При калкулиране цените на услугите са включени недоказани и икономически необосновани непреки разходи, като елемент на часовата ставка за труд.

Допълнителните разходи включват разходи за механизация и разходи за горива и консумативи.

Разходите за механизация са изчислени в зависимост от покупната стойност и амортизационния срок на превозните средства, с които се извършват услугите, като към тях са включени разходи за ремонт, представляващи 30% от изчислената часова ставка.

Разходите за горива са изчислени на база среден пробег на автомобила, с който се извършва услугата и действителния разход на гориво, в зависимост от съответната разходна норма. Заложена цена на горивото е средна цена на бензин А-95 към 30.06.2008 г. от 2,43 лв./литър.

Разходите за консумативи включват разходи за доливане и подмяна на масла и разходи за подмяна на гумите на автомобилите. Относителния дял на този вид разходи в предложените цени от ценоразписа е между 0,6% и 2,5%.

Разходите за преки материали включват пломби, кабели, крепежни елементи, прекъсвачи и др. За извършването на една и съща услуга е възможно използването на различно количество от тези материали. В представената обосновка, дружеството счита, че не е необходимо изготвянето на прецизна методика за оценка на разходите за материали, а заложеният при ценообразуването разход се базира на експертната оценка на собствени ръководни служители.

Изключение се прави, когато стойността на разходите за преки материали надвишава 20% от цената на извършената услуга. В този случай, основните материали се включват на база покупна стойност в калкулацията.

Калкулирането на пълната себестойност на услугите, следва да включва разходи, които не са елемент на утвърдените условно-постоянни разходи за регулираните цени. Съгласно Указанията за образуване на цените за пренос на електрическа енергия през електроразпределителните мрежи и за образуване на цените, по които крайните снабдителни продавачи електрическа енергия, електроенергийните дружества трябва да водят отделна счетоводна отчетност за видове активи и разходи за регулиране и нерегулирани дейности. Към нерегулираните дейности се включват всички разходи, които са резултат от генериране на приходи от обект и/или услуги по нерегулирани цени.

От представената информация е видно, че в разходите за труд, използвани за база са включени всички разходи, необходими на служителите, както по услуги от регулирана дейност, така и по услуги от нерегулирана дейност.

В представената обосновка за калкулация на услугата „пререгистрация на потребител“, предлагана от „ЧЕЗ Електро България“ АД са включени разходи за материали, офис консумативи и аксесоари, разходи за труд и други разходи. Разходите за труд са изчислени на база средната работна заплата на дружеството за първото полугодие на 2008 г. Също така включват и разходи за социални осигуровки, допълнително пенсионно осигуряване и разходи за храна. Изчисленият разход за 1 ч.ч. е 7,15 лв., като в ставката са включени и други разходи.

Няма мотиви за включената норма на печалбата (7%), изчислена върху разходите.

„ЕВН България Електроразпределение“ АД

В представената обосновка за разходите, елемент на цените на услугите, дружеството посочва, че се включват:

1. разходи за управление, експлоатация и поддръжка на енергийните обекти;
2. разходи за поддържане на резервни и регулиращи мощности, необходими за надеждно снабдяване на потребителите;
3. разходите за доставка и поддържане на резервите от горива;
4. разходи за ремонти;
5. разходи за амортизации;
6. разходи за заплати и осигуровки на служителите, участващи в извършването на услуги.

При определяне на цената за труда за един човек час дружеството е използвало средната стойност на работната заплата за групите и звената, участващи при изпълнението на услуги. Същата методика е използвана при изчисление на коефициента на осигуровките за сметка на работодателя. Средната работна заплата на служителите, участващи в извършването на услугите е 7,41 лв./ч.ч., плюс 23,62% от осигуровките за сметка на работодателя (общо 9,16 лв./ч.ч. разходи за труд и осигуровки). В представената обосновка, не е посочено какъв период от време е използван за базисен, при изчисляване на часовата ставка на разходите за труд.

От представената информация за отчетената средна работна заплата в дружеството за първото полугодие на 2008 г., е видно че средната работна заплата за отработен 1 ч.ч. е 5,67 лв. (или отчетена средна работна заплата от 968 лв. за същия период в ЕВН България Електроразпределение) и средна работна заплата за 1 ч.ч. в „ЕВН България Електроснабдяване” – 7,33 лв.

При анализ на структурата на разходите, включени в цените на услугите се вижда, че в разходите за труд представляват 47%, а „другите разходи” са 42% от крайната цена (без ДДС).

В представената обосновка на „ЕВН България” АД липсва информация за групите и видове разходи, които участват в калкулацията на себестойността на услугите. Еднаквият дял на „другите разходи” в крайните цени предполага, че дружеството не използва отделни калкулационни сметки, които да дават информация за действително вложените материали, разходи за горива и консумативи и други преки и непреки разходи.

В приложения нов ценоразпис на услугите, в сила от 01.10.2008 г. освен новите цени на услугите е актуализирано и времето, необходимо за извършването им. Приложеният списък с услуги е непълен и част от наименованията на услугите са променени.

Мотивите на дружеството за включване на 12% норма на възвръщаемост на капитала в цените на услугите е неприемлива, тъй като възвръщаемостта (печалбата) е изчислена върху разходите, а не върху капитала.

„Е.ОН България Мрежи” АД

Включените разходи в цените за услугите са разделени на две групи, съгласно представената обосновка:

1. разходи за труд;
2. други разходи, които представляват административни разходи.

В писмената обосновка е посочена използваната часова ставка от 9 лв./ч.ч., включваща разходи за заплати и социални осигуровки. Разходите за труд са изчислени на база отчетни данни за месеците април и май 2008 г.

От представената информация за отчетената средна работна заплата за първото полугодие на 2008 г., е видно че средната часова ставка за отработен 1 ч.ч. е 5,32 лв. (или отчетена средна работна заплата от 893 лв. за същия период). Към тази часова ставка не са включени разходите за осигуровки за сметка на работодателя. Ако към часовата ставка се прибавят разходите за осигуровки (изчислени по методиката прилагана от ЕВН) общите разходи за труд на база средна работна заплата за 1 ч.ч. са 6,60 лв. От направеното сравнение на разходите за труд е видно, че дружеството е завишило размера на часовата ставка, елемент на цените за услуги с други видове разходи.

При анализ на структурата на разходите, включени в цените на услугите се вижда, че в разходите за труд представляват 74%, а другите разходи са 15 % от крайната цена (без ДДС) и имат постоянен относителен дял във всички цени. Този постоянен дял на „другите разходи” в крайните цени предполага, че дружеството не използва отделни калкулационни сметки, които да дават информация за действително вложените материали, разходи за горива и консумативи и други преки и непреки разходи. От представената обосновка става

ясно, че под „други разходи” се имат предвид административни разходи и на практика, в калкулацията дружеството не е включило разходи за материали и транспорт.

Също така в обосновката към ценоразписа е изложено становище, че в случаите, когато дадена услуга се извършва извън населено място, в което „Е.ОН България Мрежи” АД поддържа оперативен офис, следва да се начисляват и допълнителни транспортни разходи в размер на 0,62 лв./км. В тази цена, освен разходи за горива са включени и разходи за материали и резервни части, разходи за застраховки, ремонти, техническо обслужване на автомобили, други външни услуги, амортизации, разходи за алтернативни данъци и такси. Също така, в тази цена е включен и коефициент на инфлация.

Е.ОН България счита, че е необходимо въвеждането на нова такса за „предупреждение за изключване”, която е обоснована освен с включването на гореспоменатите разходи за труд и административни разходи, и с разходи за материали и разходи за пощенски услуги. Предложените нови цени са:

- предупреждение за изключване, изпратено с обикновена поща – 4,94 лв.
- предупреждение за изключване, изпратено с обратна разписка – 10,97 лв.

Към цените на всички услуги е включена и печалба в размер на 12%, за която липсва писмена обосновка.

В заключение, могат да бъдат обобщени и няколко общи принципни различия характерни за електроенергийните дружества във връзка с използваните критерии за това, кои от предлаганите услуги да се извършват безвъзмездно и кои срещу заплащане. В представените обосновки няма яснота, какви са мотивите за кои точно услуги да не се калкулира себестойност.

Например услугата „откриване на партида на нов потребител” в ЧЕЗ е включена в цената за присъединяване и не се заплаща отделно, при Е.ОН – услугата е безплатна, а ЕВН е определила цена от 26 лв. Друг пример е, цената за услугата „експресно възстановяване на електрозахранването на прекъснат за неплатена енергия потребител”. В ЧЕЗ и ЕВН стандартната цена от ценоразписа се заплаща в двукратен размер, докато в Е.ОН такава „експресна тарифа” не се прилага.

На база на всичко гореизложено, относно икономическата обоснованост на разходите, и структурата на цените за услугите могат да бъдат направени следните общи изводи:

1. Електроенергийните дружества нямат измерима и единна счетоводно-калкулационна схема за отделяне на тези разходи, които са предизвикани във връзка с извършването на съответния вид услуга, което не създава сигурност в потребителите, че вече не са платили част от тези разходи чрез крайните цени на електрическата енергия.

2. Използваният подход на изчисляване на цените и внесените от дружествата икономически обосновки определят като разграничими видове преки разходи при ценообразуването на услугите - разходите за възнаграждения и осигуровки и разходите за горива за автотранспорт.

3. Като цяло, всички дружества са включили значително по-високи разходи за възнаграждения, спрямо отчетената средна работна заплата за първото полугодие на 2008 г., а разходите за заплати са изчислени за различни периоди. Това обстоятелство не е в съответствие с изискването разходите за заплати да се отнасят до конкретния персонал, свързан с извършването на услугата. От друга страна, различната методика, използвана при определянето на тези разходи води до неравнопоставеност на потребителите в различните региони на страната. Високият им дял в цените на услугите в Е.ОН може да се счита, че се използват за компенсиране на разходите за материали, горива и други непредвидени разходи, а включването на допълнителни „транспортни разходи” от 0,62 лв./км. се явяват допълнителна цена за потребителите, които ползват услугите извън населено място с действащ оперативен офис на дружеството.

4. Разликата в стойностите и видовете на разходите за материали за един и същи тип услуга също е значителна, което е пряко свързано с прилаганата различна методика и аналитична отчетност за оценка на този вид разходи.

5. Включването на разходи за амортизации, непреки административни разходи и други не е икономически обосновано от гледна точка на видовете дейности, за които се ценообразува.

6. Част от дружествата калкулират приходи по услуги, които са част от утвърдените от комисията цени за присъединяване.

7. Включената печалба в цените на услугите е между 7 % и 12 % за отделните дружества, като е изчислена като надценка върху разходите. Включването на печалба в цените на услугите не е икономически обоснован елемент поради следното:

- изискванията на условията по лицензиите относно ценообразуването на услугите предполагат включването само на икономическа обосновани разходи и не е предвидена печалба;

- нормативно избраният подход за остойностяване на печалба за регулираните дейности е на основата на възвръщаемост върху капитала, а не надценка над разходите. Услугите по съдържание не се различават от лицензионната дейност;

- видовете услуги, обект на ценообразуване от дружествата са пряко свързани с дейността на дружествата по лицензиите и тяхното предоставяне гарантира реализирането на универсалното право на потребителите да имат достъп до електроразпределителните мрежи, респективно да бъдат снабдявани с електрическа енергия с необходимото качество. В тази връзка не е обосновано лицензиантът да формира печалба от предоставянето на такива съпътстващи основната му дейност услуги.

В резултат на всичко гореизложено, работната група предлага да бъде използван стандартен подход за определяне на пределно ниво на цените на услугите, изчислени при спазване на следното:

1. Разходите за възнаграждения са изчислени на основата на отчетената средна работна заплата за първото полугодие на 2008 г. на дружествата и необходимите човечасовете за различните видове услуги.

2. Към формираната стойност по т. 1 са прибавени 15%, който следва да покриват необходимите разходи за материали.

3. Услугите, предоставяни от крайните снабдители - откриване на партида на нов потребител и смяна на партида и пререгистрация на битови и стопански потребители следва да бъдат безплатни за потребителите.

След прилагане на изложения по-горе подход цените са както следва:

No	Показател	Средни стойности				
		Човеко/час	Разходи в т.ч.		Цени	
			разходи за труд	разходи за материали и др.	Цена без ДДС	Цена с ДДС
бр.	лв./час	лв.	лв.	лв.		
1	Възстановяване на електрозахранването на прекъснат за неплатена енергия потребител					
	- от електрическо табло	2,50	13,71	2,06	<u>16</u>	<u>19</u>
	- от стълб	3,00	16,45	2,47	<u>19</u>	<u>23</u>
	- чрез оперативно превключване	4,00	21,93	3,29	<u>25</u>	<u>30</u>
2	Експресно възстановяване на електрозахранването на прекъснат за неплатена енергия потребител					
	- от електрическо табло					<u>38</u>
	- от стълб					<u>46</u>
	- чрез оперативно превключване					<u>60</u>

3	Временно преустановяване на снабдяването с електрическа енергия по желание на потребителя				
	- от електрическо табло	2,50	13,71	2,06	<u>16</u> <u>19</u>
	- от стълб	3,00	16,45	2,47	<u>19</u> <u>23</u>
	- чрез оперативно превключване	4,00	21,93	3,29	<u>25</u> <u>30</u>
4	Измерване качеството на електрическата енергия на ниво НН				
	-еднофазно захранване	5	27,41	4,11	<u>32</u> <u>38</u>
	- трифазно захранване с директно измерване				
	-трифазно захранване с индиректно измерване				
5	Монтиране на средство за контролно измерване: собственост на потребителя или собственост на ЕРД	4	21,93	3,29	<u>25</u> <u>30</u>
6	Техническа проверка на средството за търговско измерване на място по искане на потребителя - /с еталонен прибор- еднофазен електромер/	4	21,93	3,29	<u>25</u> <u>30</u>
	Техническа проверка на средството за търговско измерване на място по искане на потребителя - /с еталонен прибор- трифазен електромер/				
7	Проверка на електромер по искане на потребител и съставяне на констативен протокол от метрологична експертиза на ГДМИУ				
	- електромери еднофазни	4	21,93	3,29	<u>25</u> <u>30</u>
	-електромери трифазни				
	- електромери комбинирани трифазни за активна и реактивна ЕЕ				
8	Смяна на тарифност при индиректно измерване от 1Т на 2Т, при съществуващ двутарифен електромер и липса на тарифен превключвател	3	16,45	2,47	<u>19</u> <u>23</u>
9	Смяна на тарифност от 2Т на 1Т				
10	Смяна на еднотарифен с двутарифен електромер и монтаж на тарифен превключвател				
11	Смяна на тарифност при индиректно измерване от 1Т или 2Т, на 3Т				
12	Откриване на партида на нов потребител	<u>безплатно</u>			
13	Смяна на партида и пререгистрация на битови и стопански потребители	<u>безплатно</u>			

Съгласно т. 3.10.2. от издадените на електроразпределителните дружества лицензии при определяне на неподлежащи на регулиране цени за предоставяни услуги, свързани с лицензионната дейност, лицензиантите съблюдават следните принципи:

а) цените да съответстват на икономически обосноващите разходи за тяхното извършване;

б) цените не могат да включват разходи, вече включени в цените за присъединяване, за пренос на електрическа енергия, утвърдени или определени от комисията.

От една страна, тези услуги са пряко свързани с дейността на дружествата по лицензиите и тяхното предоставяне гарантира реализирането на универсалното право на потребителите да имат достъп до електроразпределителните мрежи, респективно да бъдат снабдявани с електрическа енергия с необходимото качество. От друга, извършването на такива услуги се осъществява единствено от разпределителните дружества, вследствие на което за потребителите не е налице възможност да избират между различни изпълнители на тези услуги. Освен това, основен принцип, за чието спазване ДКЕВР трябва да следи

служебно при изпълнение на регулаторните си правомощията, е осигуряването на равнопоставеност между отделните категории енергийни предприятия и между групите потребители (чл. 23, ал. 1, т. 3 от ЗЕ).

Предвид изложените аргументи и на основание чл. 21, ал. 1, т. 5 от ЗЕ във връзка с т. 3.10.2. от издадените лицензии за извършване на дейността „разпределение на електрическа енергия”, Комисията

РЕШИ:

1. На всички електроразпределителни дружества и крайни снабдители да бъде указано, че ДКЕВР ще приема като икономически обосновани единствено разходи за извършване на услуги, свързани с лицензионната дейност, които не надвишават посочените в горната таблица;

2. На дружествата по т. 1 да бъде указан едномесечен срок, в които да представят в ДКЕВР нови ценоразписи, съответстващи на разходите, посочени в горната таблица.